

I

(Resolutioner, rekommendationer och yttranden)

RESOLUTIONER

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

EESK:S 527:E PLENARSESSION DEN 5–6 JULI 2017

Resolution om Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs bidrag till kommissionens arbetsprogram 2018

(2017/C 345/01)

Vid sin plenarsession den 5 och 6 juli 2017 (sammanträdet den 5 juli) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande resolution med 191 röster för, 6 röster emot och 16 nedlagda röster.

1. Att skapa ett positivt budskap för EU

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) framhåller betydelsen av 2018 som det sista fullt verksamma året för den nuvarande kommissionen – liksom Europaparlamentet. Därför uppmanar EESK kommissionen att utarbeta sitt arbetsprogram på ett ambitiöst, men samtidigt pragmatiskt, vis för att fullt ut kunna ta sig an de utmaningar som det innebär att Europeiska unionen står vid ett vägskäl. Med tanke på osäkerheten kring brexit och den globala utvecklingen är nu en bred, deltagarbaserad och strukturerad debatt om EU:s framtid mer nödvändig än någonsin. Det är viktigt att vi återvänder till våra rötter och påminner oss om den ursprungliga tanken med unionen och de grundläggande värden och mål som fastställs i EU-fördragen.

1.2 Vi bör bygga vidare på de positiva resultat som har uppnåtts hittills. Framväxten av nationalistiska, protektionistiska, auktoritära och populistiska attityder och rörelser bör dock betraktas som en väckarklocka för ledarna för EU:s institutioner och medlemsstater och betyder att vi bör undersöka vad som behöver göras för att återvinna allmänhetens förtroende och säkra en gynnsam framtid för det europeiska projektet.

1.3 EESK uppmanar därför kommissionen att sträva mot en stark, stabil och sammanhållen union som kan generera hållbar tillväxt, kvalitativ sysselsättning, välbefinnande och lika möjligheter för alla människor i Europa på grundval av en delad vision och ett positivt budskap som bygger på allmänhetens engagemang och deltagande. En enad, sammanhållen union som grundar sig på medlemsstaternas engagemang är i högsta grad nödvändig för att kunna hantera de ekonomiska, sociala och miljömässiga utmaningar som EU står inför. Inre sammanhållning är också en förutsättning för att EU ska kunna verka som en stark global aktör på områden som internationell handel, säkerhet, energi, klimatpolitik och främjandet av mänskliga rättigheter.

1.4 Kommittén är medveten om att brexitförhandlingarna kommer att göra 2018 till ett utmanande år. Det är dock viktigt att kommissionen fortsätter att vidta redan överenskomna åtgärder, särskilt de som gäller initiativ som rör den inre marknaden. Samtidigt är det nödvändigt att förbereda inför EU:s långsiktiga framtid. EESK hänvisar i detta sammanhang till sina synpunkter på vitboken om EU:s framtid. EESK kommer också att avge yttranden om tillhörande reflektionsdokument, och därför behandlas dessa frågor bara i korthet i den här framställningen.

1.5 Då det finns ett starkt samband mellan ekonomi, sysselsättning, människors välbefinnande och miljön uppmanar EESK kommissionen att anamma hållbar utveckling som en övergripande strategi för arbetsprogrammet. Kommittén låter därför hållbarhetens tre pelare utgöra ramen för sitt bidrag:

a) Stärkandet av EU:s ekonomiska grund.

b) Främjandet av dess sociala dimension.

c) Underlättandet av en övergång till en cirkulär ekonomi med låga koldioxidutsläpp.

1.6 EESK betonar att pelarna är allmänna, odelbara och beroende av varandra. EU bör ha höga målsättningar och eftersträva strategier och initiativ som leder till lösningar som alla parter vinner på vad gäller ekonomiska, sociala och miljömässiga förmåner.

1.7 Därför uppmanar EESK med kraft kommissionen att utveckla sin politik på ett integrerat vis, tillämpa en samstämmig och enhetlig metod där alla delar av kommissionen involveras och skapa en mindre vertikal struktur för utformandet av politik och lagar. EESK uppmanar också kommissionen att – enligt principerna om bättre lagstiftning – fortsätta förbättra kvaliteten på EU:s lagstiftningsprocess och förenkla och förtydliga lagstiftningen i syfte att skapa praktiska fördelar för alla aktörer.

1.8 Vidare upprepar EESK sin efterlysning av en övergripande strategi för att integrera målen för hållbar utveckling från Förenta Nationernas Agenda 2030 i all relevant EU-politik och uppmanar kommissionen att förbereda en långsiktig vision och strategi för hållbarhet på grundval av EESK:s kommande yttrande om "Övergången till en hållbarare europeisk framtid – en strategi för 2050".

1.9 EESK understryker vikten av det civila samhällets strukturerade medverkan i utformningen, genomförandet och övervakningen av EU:s politik, program och andra initiativ i syfte att uppnå konkreta resultat, vinna allmänhetens förtroende och främja sammanhållningen i samhället. Arbetsmarknadens parter har en särskild roll att spela i utarbetandet och genomförandet av politik som direkt eller indirekt påverkar sysselsättningen och arbetsmarknaderna.

1.10 Åtgärdsförslagen presenteras närmare i avsnitten 2–5, och EESK sammanfattar nedan sina **huvudprioriteringar** för kommissionens arbetsprogram för 2018:

- Kommissionen uppmanas att fortsätta genomföra de strategier och program som syftar till att vidareutveckla den inre marknaden, med hänsyn till dess ekonomiska och sociala dimensioner inom ramen för hållbar utveckling. Samtidigt som det medges att EMU är kärnan i den inre marknaden krävs det åtgärder i synnerhet på områden som kapitalmarknader och den digitala marknaden, energimarknaden och transportmarknaden. EESK efterlyser vidare en aktiv handelspolitik, med beaktande av behovet av öppenhet och ett aktivt deltagande av det civila samhället.
- Kommissionen bör anta en övergripande strategi för att främja entreprenörskap, innovation och industriell utveckling, inklusive de möjligheter och utmaningar som globala megatrender för med sig, såsom den snabba utvecklingen inom digitalisering och sakernas internet och övergången till en cirkulär ekonomi med låga koldioxidutsläpp.
- Kommissionen uppmanas att utveckla EU:s sociala dimension för att främja kvalitativa arbetstillfällen, förbättra färdigheter och kompetens, öka sociala investeringar och utveckla den sociala ekonomin samt förebygga fattigdom, orättvisor, diskriminering och social utestängning, med särskild betoning på unga människors integration i samhället. Särskild uppmärksamhet bör dessutom ägnas åt att hantera de djupgående förändringar som digitaliseringen leder till för hela samhället.
- EESK efterlyser åtgärder för en effektiv fokusering av offentliga medel och för att bemöta framtida utmaningar till följd av brexit samt behovet av hållbar utveckling, innovation, sysselsättning och sammanhållning. Utöver offentliga investeringar bör också privata investeringar uppmuntras för att tillgodose de påtagliga behoven av investeringar.
- Kommissionen bör fortsätta att genomföra åtgärder, också för en effektiv kontroll av de yttre gränserna, för att skydda européerna mot säkerhetshot. Kommissionen bör också stärka åtgärderna för att göra EU till en mer effektiv global aktör genom multilateralt samarbete och aktivt konfliktförebyggande. EESK bedömer vidare att det är nödvändigt att stärka samarbetet kring försvaret.

- EESK uppmanar kommissionen att utarbeta en strategi som syftar till att skapa en effektiv och permanent strukturerad civil dialog, och erbjuder sitt stöd i samband med detta.

2. Stärkandet av EU:s ekonomiska grund

2.1 Den europeiska planeringsterminen och EMU

2.1.1 Den europeiska planeringsterminen bör stärka kommissionens samordnande roll för att säkerställa att medlemsstaterna uppfyller målen och rekommendationerna i Europa 2020-strategin och att man genomför de strukturella reformer som krävs för en långvarig hållbar ekonomisk tillväxt, skapande av kvalitativa arbetstillfällen och sociala framsteg. En nyckel till framgång i den processen är en större medverkan av arbetsmarknadens parter och andra representativa organisationer inom det civila samhället och ett ökat ansvar för dem i utformningen och genomförandet av reformprogram, då arbetsmarknadens parter har en särskild roll att spela med tanke på deras exklusiva kompetens, ansvarsområden och uppgifter.

2.1.2 EESK uppmanar till en symmetrisk makroekonomisk anpassning inom euroområdet, som omfattar både medlemsstater med underskott och de med överskott. Det innebär en aggregerad positiv finanspolitisk inriktning för euroområdet som helhet.

2.1.3 Ekonomiska och monetära unionen utgör ett kärnelement i den europeiska integrationen. EESK hänvisar till sina tidigare ståndpunkter och efterlyser initiativ för att fullborda EMU, vilket innebär en utveckling av dess styrning, demokratiska kontroll och makroekonomiska dialog.

2.2 Finansiella resurser och investeringar

2.2.1 I och med den kommande fleråriga budgetramen (FBR) bör kommissionen bereda väg för en effektiv fokusering av resurser och bemöta framtida utmaningar som orsakas av brexit och behovet av hållbar tillväxt, konkurrenskraft, innovation, sysselsättning och social sammanhållning genom att tillämpa en prestations- och resultatinkriktad metod. EESK uppmanar kommissionen att anpassa löptiden för den kommande fleråriga budgetramen till kommissionens och parlamentets mandatperioder. Kommittén uppmanar också till att förbereda införandet av nya typer av egna medel för EU.

2.2.2 EESK välkomnar den andra fasen av Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi) eftersom den ökar investeringarna genom att involvera ständigt mer privat kapital, tillsammans med offentligt kapital från både nationella och regionala källor. I detta syfte bör Efsi även omfatta andra finansieringsgrenar, förutom banker.

2.2.3 EESK understryker behovet av en effektiv och ändamålsenlig användning av EU-medel. Investeringar i innovation, entreprenörskap, kompetensutveckling, aktiva arbetsmarknadsåtgärder och digitala system samt energi- och transportsystem bör prioriteras och det bör säkerställas att medel anslås på adekvat vis till projekt med stor social inverkan.

2.2.4 EESK framhåller att kapitalmarknadsunionen måste fortsätta att förverkligas för att öka tillgången till privat finansiering, med särskild tonvikt på behoven hos små och medelstora företag. En ökad användning av eget kapital och finansiering från kapitalmarknaden bör också gynnas.

2.2.5 Vad beträffar fullbordandet av bankunionen understryker EESK att ytterligare riskdelning måste åtföljas av ytterligare förslag om riskminskning. I kommande reformer av bankväsendets reglering bör kommissionen ta vederbörlig hänsyn till mindre och icke-komplexa bankers särskilda karaktär och möjligheter.

2.2.6 EESK efterlyser åtgärder för att bekämpa skattebedrägeri, skatteundandragande och aggressiv skatteplanering. Skattesystemens rådande tendens att främja företagets finansiering med lån bör ändras. Vad mervärdesskatten beträffar upprepar EESK sin rekommendation att lämna den nuvarande övergångsordningen till förmån för ett slutgiltigt system för mervärdesskatt som utformats särskilt för den inre marknaden.

2.3 Digitala system, energisystem och transportsystem

2.3.1 EESK framhåller den digitala inre marknads betydelse för hela samhället. Digital kompetens, ett gynnsamt företagsklimat och konsumentförtroende är bland de viktigaste förutsättningarna för att kunna utnyttja digitaliseringens

potential. Eftersom data är en produktionsfaktor och råmaterial för skapande av ekonomiskt mervärde är det extremt viktigt att de är tillgängliga och kan flöda fritt. Samtidigt bör ett adekvat skydd av privata och kommersiella data säkerställas med särskilt fokus på data som genereras av individuella företag. EESK uppmanar också kommissionen att fortsätta sitt arbete med att stärka kapaciteten och samverkan på området cybersäkerhet. Kommittén efterlyser vidare en internationell samverkan på det digitala området, till exempel inom ramen för OECD.

2.3.2 Den digitala infrastrukturen måste vidareutvecklas, inbegripet bredband och trådlösa uppkopplingar, digitala energi- och transportsystem och "smarta" byggnader och samhällen. Användningen av digitalisering behöver också främjas på områden som utbildning, hälsa och sociala frågor. En oinskränkt användning av digitalisering bör även gynnas för att underlätta administrativa processer. Något som särskilt bör prioriteras är tillhandahållandet av täckning i avlägsna områden och en digital minimitillgänglighet för alla, där också utsatta grupper i samhället inkluderas i större omfattning.

2.3.3 EESK har tydligt stöttat initiativet med energiunionen från början. EESK uppmanar kommissionen att fortsätta genomföra strategin för energiunionen och säkerställa en ändamålsenlig energiinfrastruktur och smidigt fungerande energimarknader som garanterar tillgången till säker, överkomlig och klimatvänlig energi till allmänhet och företag. EESK framhåller betydelsen av en energidialog på EU-nivå och på nationell och lokal nivå med fullt deltagande av det civila samhället. EESK kommer regelbundet att lämna synpunkter om situationen för energiunionen och individuella initiativ.

2.3.4 Transportsektorn är starkt kopplad till energiunionen. Då transportsektorn är en av de främsta verksamhetsfrämjande sektorerna i samhället förtjänar den en hög profil i kommissionens arbetsprogram. Det huvudsakliga syftet med åtgärderna bör vara att ombesörja tillgänglig, smidig, trygg, prismässigt överkomlig och klimatvänlig rörlighet och transport för människor och företag. Detta förutsätter omfattande offentliga och privata investeringar i transportsystem samt en utveckling av offentliga transporter. Transportrelaterade energi- och klimatfrågor och införandet av ny teknik bör inte utvecklas isolerade från transportmarknadsfrågor.

2.3.5 Med hänsyn till den horisontella betydelsen av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse föreslår EESK att kommissionen förbättrar reglerna om offentlig kompensation för tillhandahållandet och nyttjandet av sådana tjänster, i syfte att tillhandahålla riktlinjer och skapa en förteckning över bästa praxis.

2.3.6 EESK erkänner både städernas och landsbygdens roll i den ekonomiska, sociala och territoriella utvecklingen och sammanhållningen. Genom att understryka städernas roll bör EU fortsätta arbeta på en väldefinierad och korrekt genomförd agenda för städer. Den avsevärda potentialen på landsbygden, i bergsområden och på öar bör utnyttjas i kommissionens nya metod för en integrerad territoriell utveckling.

2.4 Utveckling av produktion och tjänster

2.4.1 EESK uppmanar kommissionen att anta ett holistiskt förhållningssätt och en övergripande strategi för industriell utveckling. De möjligheter och utmaningar som globala megatrender för med sig bör särskilt uppmärksammas, till exempel när det gäller den snabba utvecklingen på området digitalisering och sakernas internet, sammankopplingen av tillverkningsindustrin och servicenäringen och övergången till en cirkulär ekonomi med låga koldioxidutsläpp.

2.4.2 Tillväxtpotentialen i tjänsterna, inbegripet detaljhandeln, måste också utnyttjas, samtidigt som man slår vakt om konsumenternas och arbetstagarnas rättigheter och erkänner att det fortfarande finns hinder på den inre marknaden.

2.4.3 Innovationspolitiken, inklusive den sociala innovationen, är avgörande för ekonomisk konkurrenskraft och förnyelse och för att uppnå sociala fördelar. EESK efterlyser främjandet av överstatliga nätverk och övergripande nätverk med universitet, företag och det civila samhällets organisationer inom ramen för Horisont 2020. EESK rekommenderar också en förenkling av de administrativa reglerna för finansiering och statligt stöd.

2.4.4 Det behövs en strategi för Industri 4.0 och Samhälle 4.0 i hela EU som är fokuserad på teknik och plattformar, standarder och referensstrukturer, nätverk med regionala innovationsnav och färdigheter på alla nivåer.

2.4.5 Vad gäller de utmaningar som globala megatrender har gett upphov till i enskilda branscher som bil-, stål- och kolindustrin uppmanar EESK till en korrekt hantering av strukturella förändringar i form av rättvisa och ändamålsenliga övergångsramar och dialoger om sektorspecifika frågor med arbetsmarknadens parter. Dessutom måste möjligheter som uppstår på områden som rymd- och försvarsindustrin tas tillvara och användas på ett fördelaktigt sätt, samtidigt som gynnsamma villkor säkerställs för utvecklingen av industrisektorer i allmänhet, med goda arbetsvillkor.

2.4.6 Särskilda insatser bör fokusera på att stärka finansiering, innovation och internationalisering av små och medelstora företag, och småföretagsakten för Europa måste genomföras fullt ut. Politiska åtgärder för små och medelstora företag bör anpassas till de olika behoven i olika typer av företag, såsom familjeföretag, traditionella småföretag och mikroföretag, uppstarts företag och expanderande företag. EESK föreslår också att kommissionen tar initiativ till ett samråd om definitionen av små och medelstora företag.

2.4.7 EESK anser att det är viktigt att tillämpa en övergripande strategi i fråga om nya trender i produktions- och konsumtionsmönster, såsom samverkansmodeller, cirkulära modeller, delningsmodeller och funktionella ekonomiska modeller, samt utvecklingsmöjligheter såsom den sociala ekonomin. Åtgärder behövs för att underlätta införandet av dessa nya, olika modeller, men samtidigt måste lika villkor och efterlevnaden av relevant och ändamålsenlig lagstiftning garanteras för att säkerställa skydd för allmänhet och konsumenter och för arbetstagarnas rättigheter.

2.4.8 Med tanke på den särskilda roll som den sociala ekonomin spelar upprepar EESK sin begäran om att lansera en omfattande handlingsplan för den sociala ekonomin i linje med rådets slutsatser från december 2015 om främjandet av den sociala ekonomin som en viktig drivande faktor för ekonomisk och social utveckling i Europa.

2.4.9 Multifunktionalitet, jordbruksmodellernas mångfald och hållbarhet bör hållas i fokus när den gemensamma jordbrukspolitikens (GJP) behov av finansiering, modernisering och förenkling tas upp som en del av nästa FBR. Det krävs också större insatser för forskning och digitalisering inom jordbrukssektorn.

2.4.10 EESK uppmanar kommissionen att övergå till en mer integrerad jordbruks- och livsmedelspolitik, även med tanke på behovet av att närma sig en cirkulär ekonomi och drastiskt minska livsmedelsslöseriet. Kommissionen bör också anta lagstiftning för att undanröja illojala handelsmetoder i livsmedelskedjan.

2.4.11 För att möjliggöra en ordentlig utveckling och förnyelse av industrier och jordbruk måste de politiska ramarna och regelverket ge en stabil och förutsebar miljö för investeringar och verksamhet och följa principerna om en bättre lagstiftning, för medborgarnas välbefinnande.

2.5 Internationell handel

2.5.1 EESK uppmanar till aktiva och rättvisa handelsförhandlingar med partner som Japan, Mercosur och Asean, liksom till ett smidigt genomförande av de avtal som redan har ingåtts, med hänsyn tagen till de frågor som tagits upp i tidigare EESK-yttranden. När kommissionens meddelande "Handel för alla" genomförs anser EESK att det är viktigt att slutföra förhandlingarna på ett balanserat och öppet sätt och skapa fördelar för företag och medborgare och samtidigt skydda standarder som rör miljö, sociala frågor, arbete, konsumenter och annat och även allmännyttiga tjänster. Sammanfattningsvis understryker EESK vikten av öppenhet och det civila samhällets deltagande i förhandlingarna om och genomförandet och övervakningen av handelsavtal från allra första början.

2.5.2 EESK välkomnar förbättringarna av tvistlösningen med investerare genom införandet av ett nytt system som ska ersätta tvistlösningen mellan investerare och stat, men uppmanar kommissionen att vidta ytterligare åtgärder så att investeringsdomstolssystemet verkligen kan fungera som en oberoende internationell rättslig instans.

2.5.3 Fokuseringen på bilaterala handelsförhandlingar får inte minska EU:s engagemang i fråga om WTO och ett starkt, multilateralt internationellt avtal. EESK förväntar sig en aktiv uppföljning av Världshandelsorganisationens ministerkon-

ferens 2017 på områden såsom jordbruk och e-handel. Dessutom finns ett brådskande behov av att bedöma riskerna och möjligheterna, ur det civila samhällets perspektiv, för att fastställa vägen framåt i de pågående multilaterala förhandlingarna om avtalet om handel med tjänster och avtalet om miljöanpassade varor. EESK uppmanar också till ett snabbt antagande och genomförande av reformerna av EU:s politik för att skydda handeln.

2.5.4 EESK bedömer att det är viktigt att säkerställa samstämmighet mellan handelspolitiken och Förenta nationernas mål för hållbar utveckling, Parisavtalet om klimatförändringar och EU:s utvecklingspolitik. I detta syfte bör ambitiösa kapitel om handel och hållbar utveckling med starka övervakningsmekanismer inom det civila samhället eftersträvas och tas med i handelsavtalen.

2.5.5 EESK anser vidare att det civila samhället bör övervaka samtliga aspekter av avtalen, även där bestämmelserna inte uttryckligen omfattar ett gemensamt övervakningsorgan som inbegriper det civila samhället. EESK:s sakkunskap kan tillföra det arbetet unika fördelar.

2.5.6 EESK uppmanar också till diskussioner med civilsamhället om en konsekvensanalys och ett praktiskt genomförande av den föreslagna multilaterala investeringsdomstolen.

3. Främja EU:s sociala dimension

3.1 *Den europeiska pelaren för sociala rättigheter*

3.1.1 EESK tar fasta på kommissionens meddelande "En europeisk pelare för sociala rättigheter" och förslaget till proklamation av denna pelare, samt åtföljande lagstiftningsinitiativ och initiativ som inte avser lagstiftning. EESK arbetar med det paketet och kommer att inkomma med synpunkter i god tid.

3.1.2 Än så länge hänvisar EESK till sitt tidigare yttrande om den europeiska pelaren för sociala rättigheter⁽¹⁾, där kommittén lyfte fram de generella målen för utvecklingen av pelaren genom en kombination av rättsliga och icke-rättsliga instrument som rör områden såsom arbetets framtid, rättvisa arbetsvillkor, sysselsättning, stärkande av EU:s befintliga sociala regelverk och sociala investeringar. EESK konstaterade att pelaren bör gälla alla medlemsstater, samtidigt som man medgav att euroområdet kan behöva särskilda instrument/mekanismer. Kommittén ansåg att den europeiska planeringsterminen och de nationella reformprogrammen bör vara de främsta verktygen för genomförandet och övervakningen av pelaren, och efterlyste konkreta riktmärken inom den europeiska planeringsterminen.

3.1.3 Ramvillkoren på arbetsmarknaderna måste stödja nya och mer varierade karriärvägar. Olika sätt att rekrytera arbetskraft och olika arbetsformer behövs i arbetslivet. Detta kräver lämplig anställningsskyddslagstiftning som kan tillhandahålla en ram för rättvisa arbetsvillkor och främja rekryteringen inom samtliga anställningsformer.

3.1.4 För att svara på den förändrade efterfrågan på färdigheter och kompetens lyfter EESK fram behovet av att förbättra det arbetsplatsförlagda utbildningssystemet, yrkesutbildning, livslångt lärande och även kompetenshöjning och omskolning. Det bör också utvecklas sätt att öka smidiga övergångar mellan olika jobb och från arbetslöshet och studier till arbete, i syfte att få till stånd en inkluderande arbetsmarknad.

3.1.5 Med tanke på att EU:s framtid är starkt kopplad till yngre generationers förtroende för EU-projektet, betonar EESK att kommissionen bör öka sina insatser för att effektivt bemöta de bakomliggande orsakerna till ungdomsarbetslöshet och utestängning.

3.1.6 För att kunna öka tillväxt för alla och den sociala sammanhållningen efterlyser EESK åtgärder för att möta behovet av sociala investeringar, det vill säga investeringar i människor och social infrastruktur och tjänster. Det bör fastas ytterligare vikt vid hur "Junckerplanen 2" ska kopplas samman med målen för paketet med sociala investeringar, inklusive genom Efsi. EESK har dessutom efterlyst en europeisk social investeringspakt som bör stödja sociala reformer och sociala investeringar och bidra till förnyad ekonomisk, social och territoriell konvergens. Den årliga tillväxtöversikten bör också fokusera på sociala investeringar.

⁽¹⁾ Yttrande av den 25 januari 2017 om kommissionens meddelande "Samråd om en europeisk pelare för sociala rättigheter" (EUT C 125, 21.4.2017, s. 10).

3.1.7 Europeiska socialfonden bör fortsätta att vara en nyckelkomponent för ESI-fonderna, och främjandet av utbildning och arbetsmarknadsintegration för utsatta grupper i befolkningen (t.ex. ungdomar, immigranter och flyktingar samt personer med funktionsnedsättningar) bör särskilt uppmärksammas. Konsolideringen och omställningen av de nya Erasmusprocesserna måste göras mer systematisk och inkluderande. EESK upprepar också sin uppmaning om att alla ungdomar ska få möjlighet att utnyttja europeiska utbytesprogram.

3.1.8 Kommittén är medveten om att fattigdomsbekämpning i första hand är medlemsstaternas behörighet, men påpekar följande: Fattigdomsbekämpning bör systematiskt tas upp i den europeiska planeringsterminen, akademisk forskning om "referensbudgetar" som möjliggör ett värdigt liv bör stötta även i fortsättningen, och det bör finnas jämförbara och gemensamma indikatorer på till exempel fattigdom och ojämlikheter liksom obligatoriska bedömningar av de sociala konsekvenserna av alla reformagendor som föreslås i de nationella reformprogrammen och de landsspecifika rekommendationerna. EESK har också förespråkat att man skapar en integrerad europeisk fond för bekämpning av fattigdom och social utestängning med stöd av de hittillsvarande erfarenheterna av genomförandet av Fead och ESF. Europa 2020-strategin bör dessutom vara kopplad till genomförandet av Agenda 2030.

3.2 Medborgerliga rättigheter och konsumenträttigheter

3.2.1 EESK uppmanar kommissionen att nära övervaka efterlevnaden av EU:s grundläggande värden och principer i samtliga medlemsstater och att stärka förfarandena för att skydda och försvara demokratin, rättsstatsprincipen, de grundläggande rättigheterna, de mänskliga rättigheterna och tillgången till rättslig prövning.

3.2.2 Konsumentpolitiken ligger nära allmänhetens intresse och kan därför påverka människors engagemang i EU:s integrationsprocess. EESK uppmanar kommissionen att säkerställa att konsumenträttigheter efterlevs och respekteras när det gäller Refit-processen, den digitala världen och produkters och tjänsters säkerhet. Kommissionen bör stärka åtgärderna för att eliminera energifattigdom och konsumtionsfattigdom och öka tillgången till mat och tjänster för alla européer. Kommissionen bör också främja konsumenternas rätt till information, utbildning och deltagande och deras rätt att organisera sig så att deras intressen företräds när regler som påverkar dem upprättas.

3.2.3 Kommissionen måste slutföra sin översyn av de främsta rättsliga och icke-rättsliga instrumenten i EU:s konsumentpolitik som en övergripande och horisontell medborgarskapspolitik, och lägga fram en ny handlingsplan för att skydda och försvara konsumenterna under de kommande tio åren.

3.2.4 EESK uppmanar kommissionen att vidta alla lämpliga åtgärder för att bemöta könsdiskriminering på arbetsmarknaden, inom utbildning och beslutsfattande, liksom könsrelaterat våld. EESK uppmanar också kommissionen att fastställa en agenda för att skydda minoriteter och utsatta grupper och främja en fullständig respekt för de grundläggande rättigheterna och icke-diskriminering. Kommissionen bör förstärka sina insatser för att häva blockeringen av direktivet om genomförandet av principer om likabehandling och ta upp villkoren för barn, kvinnor och äldre i utsatta situationer och nyare former av utsatthet.

3.2.5 Kommissionen bör uppgradera EU:s handikappstrategi i linje med rekommendationerna från FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning och genomföra konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning i sin externa politik och sina program och lansera ett EU-intyg om funktionsnedsättning som erkänns av samtliga medlemsstater. Förberedelser bör även initieras för EU:s agenda 2020–2030 om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och år 2021 bör utnämnas till Europaåret för rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

3.2.6 Tillgänglighet för alla bör integreras i digitala inre marknadsinitiativ. I detta syfte bör kommissionen påskynda sina ansträngningar för att fullfölja förhandlingarna med övriga institutioner om den europeiska tillgänglighetslagen. Passengerares rättigheter bör också stärkas och människor med funktionsnedsättning och begränsad rörlighet bör särskilt uppmärksammas.

3.2.7 EESK uppmanar också kommissionen att stödja verksamhet inom utbildningsinstitutioner på alla nivåer för att hjälpa eleverna att se skillnad på falska nyheter och vetenskapligt grundade fakta.

3.3 Migration

3.3.1 EESK framhåller vikten av att bistå och integrera flyktingar och asylsökande. EESK förespråkar en effektiv reform av det gemensamma europeiska asylsystemet som iakttar de mänskliga rättigheterna och upprättandet av ett genuint och gemensamt system för alla medlemsstater. EESK rekommenderar också fortsatta ansträngningar för vidarebosättning och humanitära visum till flyktingar i syfte att möta de faktiska behoven. EESK uppmanar kommissionen att övervaka genomförandet av avtalet om fördelning av flyktingar mellan medlemsstaterna.

3.3.2 EESK uppmanar vidare till en översyn av partnerskapsavtal med tredjeländer som utgör migrationsflödets transitländer och ursprungsländer i syfte att respektera de mänskliga rättigheterna och internationell rätt och utveckla finansiella instrument för att åtgärda grundorsakerna till migrationen.

3.3.3 EESK är medveten om kommissionens arbete med de lagliga migrationskanalerna genom utvärderingen av befintliga direktiv och efterlyser en mer långsiktig styrning av arbetskraftsmigration, planering av uppdaterade lagliga rörlighetskanaler samt utbyte av information om möjligheter på arbetsmarknaden. Med hänsyn till Europas demografiska struktur framhåller EESK behovet av att omvandla utmaningen med att integrera flyktingar och migranter på arbetsmarknaden till en möjlighet. Investeringar i utbildning och adekvata stödsystem kommer att vara avgörande faktorer när det gäller att underlätta integrationen på arbetsmarknaden i syfte att hjälpa migranterna att förverkliga hela sin potential, och därigenom utnyttja deras färdigheter, entreprenörsanda och dynamik, och samtidigt erkänna värdet av mångfald och olika kulturer i samhället överlag.

3.3.4 EESK anser att 2018 – som Europaåret för kulturarv – utgör en unik möjlighet att mobilisera alla aktörer till att motverka populism och nationalism och främja ett positivt budskap för Europas framtid. I det sammanhanget kan man också främja en ökad medvetenhet om behovet av interkulturell förståelse när det gäller flyktingar och migranter.

3.4 Inre säkerhet och utrikespolitik

3.4.1 EESK uppmanar kommissionen att fortsätta genomföra åtgärder, bland annat effektiva kontroller av de yttre gränserna, för att skydda Europa mot säkerhetshot som terrorism, organiserad brottslighet och it-brottslighet.

3.4.2 EESK bedömer också att det är nödvändigt att stärka samarbetet kring försvaret. I det syftet stöder EESK bildandet av en europeisk försvarsunion och välkomnar den europeiska handlingsplanen på försvarsområdet.

3.4.3 Med tanke på de utmaningar som uppstår till följd av oförutsägbarheten i Förenta staternas politik och risken för ökad protektionism och unilateralism vill EESK uppmantra EU att fortsätta arbeta i linje med sin globala strategi och stödja multilateralism inom ramen för Förenta nationerna och arbeta aktivt för att förebygga konflikter och lösa internationella kriser. EESK understryker också behovet av en större samordning av mål, politik och resurser mellan medlemsstaterna, så att EU kan bli en mer effektiv aktör på världssenen.

3.4.4 Genomförandet av Agenda 2030 bör utgöra grunden för EU:s utvecklingssamarbete. För att visa sitt ledarskap bör EU presentera en frivillig översikt över sina interna och externa verksamheter kring mål för hållbar utveckling i FN:s politiska högnivåforum.

3.4.5 EESK stöder inrättandet av en plattform för dialog med arbetsmarknadens parter inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken för att bättre kunna bedöma arbetsmarknaden, och uppmanar EU:s medlemsstater att utveckla en gemensam europeisk metod för samordning av socialförsäkringssystem mellan EU och grannländer i söder. Grannskapspolitiken måste klargöra sambandet mellan instabilitet och fattigdom, ojämlikhet och brist på möjligheter, något som kan öka sårbarheten för radikaliseringsprocessen.

3.4.6 EESK framhåller vikten av externa ekonomiska relationer och internationell diplomati för att garantera och öka stabilitet och säkerhet. EESK uppmanar också EU att till fullo utnyttja den roll som kulturen kan ha i internationella relationer.

4. Underlättandet av en övergång till en cirkulär ekonomi med låga koldioxidutsläpp.

4.1 Handlingsplanen om cirkulär ekonomi bör genomföras på ett integrerat och konsekvent sätt och man bör utnyttja möjligheterna att stämma av de ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekterna. EESK uppmanar kommissionen att uppmuntra marknadsrelaterade verksamheter genom att främja innovation, underlätta ledande initiativ, även i avlägsna områden och stadsområden, främja deras expansion och tillhandahålla ett gynnsamt regelverk. EESK framhåller även sambandet mellan den cirkulära ekonomin och andra "nya ekonomiska modeller".

4.2 Genomförandet av en "traditionell" miljöpolitik och lagstiftning som inbegriper avfallshantering och skydd av luft, vatten, mark och den biologiska mångfalden bör även uppmärksammas på vederbörligt sätt. EESK uppmanar kommissionen att fortsätta med detta arbete som en del av EU:s miljöutredningsprocess.

4.3 Klimatmålen för 2030 bör genomföras så kostnadseffektivt som möjligt. I det syftet uppmanar EESK kommissionen att göra en helhetsbedömning av de befintliga politiska instrumenten för låga koldioxidutsläpp och se till att verktygen är ändamålsenliga och används på ett så effektivt sätt som möjligt.

4.4 Kommissionen bör också betrakta klimatfrågor ur ett klimaträttsviseperspektiv, till exempel utifrån frågor som jämställdhet, mänskliga rättigheter och fattigdom.

4.5 Klimatdiplomati fortsätter att vara en viktig uppgift för EU i kampen mot klimatförändringar. Det är nödvändigt att få alla som står för de största utsläppen att förbinda sig till mål som är minst lika ambitiösa som EU:s. EESK uppmanar också kommissionen att eftersträva en global koldioxidprissättning för att skapa lika villkor i förhållande till konkurrenter utanför EU.

4.6 EESK uppmanar kommissionen att utarbeta en strategi för att öka sitt klimatomfattiga och miljömässiga "handavtryck", det vill säga sin positiva globala inverkan. Detta förutsätter ett klimat som främjar innovation och investeringar samt gynnsamma handelsvillkor för export av klimatlösningar och produkter med låga koldioxidutsläpp. På det sättet kan EU ge ett effektivt bidrag när det gäller klimatförändringar och miljömässiga utmaningar och påverka betydligt mer än om unionen bara verkar inom sina egna gränser.

5. Bemyndiga, involvera och rådfråga det civila samhället

5.1 EESK understryker den viktiga roll som det civila samhällets organisationer spelar i utformningen, genomförandet och övervakningen av politiken på alla nivåer, inklusive den sociala nivån. Det kräver en förändrad kultur och ett erkännande av det civila samhällets värde på EU- och medlemsstatsnivå, något som redan är fastställt i artikel 11 i EU-fördraget som föreskriver att EU-institutioner ska främja och underlätta en horisontell och vertikal civil dialog, föra ett omfattande samråd och lägga grunden för europeiska medborgarinitiativ. Detta är kompletterande processer som äger rum utan att påverka EESK:s samråd och dialogen mellan arbetsmarknadens parter.

5.2 EESK följer ingående och är aktivt engagerad i strukturerade dialoger eller samrådsforum (till exempel plattformen för berörda aktörer inom den cirkulära ekonomin, europeiska migrationsforumet) som samlar och engagerar organisationer i det civila samhället och andra aktörer från EU-institutionerna och medlemsstaterna, och EESK efterlyser stöd till sina initiativ för att skapa en plattform för förändring (jämställdhet mellan könen i transportsektorn) och ett institutionellt forum för medborgardeltagande (inom ramen för medborgarinitiativet). Vid inrättandet av dessa sådana plattformar såsom Refit bör kommissionen överväga EESK:s deltagande, i enlighet med det mandat som kommittén har fått genom fördragen, och därvid se till att detta avspeglar kommitténs sammansättning i form av dess tre grupper.

5.3 Som en kompletterande process till ovannämnda initiativ har kommissionen för att inhämta synpunkter från allmänheten nyligen startat en särskild internetportal som kallas "Contribute to law-making" (bidra till lagstiftningsförfarandet), som både omfattar organisationer och individer. EESK rekommenderar att kommissionen skiljer på bidrag från det civila samhällets organisationer och bidrag som kommer från enskilda individer. I det syftet bör kommissionen göra en kartläggning av berörda aktörer i samverkan med EESK för att identifiera representativa och geografiskt jämnt fördelade målgrupper med hjälp av öppenhetsregistret. Kommissionen bör dessutom säkerställa att svaren balanseras mot varandra ur kvantitativ och kvalitativ synpunkt. Vidare bör kommissionen ständigt arbeta på att förbättra öppenheten, tillgängligheten, responsen och ansvarsskyldigheten i förhållande till deltagarna.

5.4 EESK uppmanar kommissionen att utveckla en mer strategisk metod för samråden och ge dem en bättre struktur, på en institutionell och representativ grund, genom att dra nytta av de resurser som finns i befintliga representativa rådgivande organ på EU-nivå och i medlemsstaterna och regionerna. I detta syfte bör kommissionen samverka nära med EESK och be om ett förberedande yttrande om hur den civila dialogen kan organiseras effektivt på permanent basis, som sedan leder till ett särskilt meddelande från kommissionen.

5.5 EESK understryker att det finns ett behov av att höja effektiviteten i det europeiska medborgarinitiativet, i linje med det tillkännagivande som gjordes av kommissionens förste vice ordförande Frans Timmermans om en översyn av förordningen om det europeiska medborgarinitiativet, och av att utforska nya vägar, såsom användningen av digitala verktyg, för att stärka engagemanget hos ungdomar och särskilt hos människor i utsatta grupper.

5.6 Slutligen konstaterar EESK att kommissionen har beaktat många aspekter i EESK:s bidrag till arbetsprogrammet 2017. Vissa frågor har dock inte tagits med och de upprepas därför i detta dokument. När det gäller genomförandet av kommissionens arbetsprogram 2018 är EESK redo att lämna sina synpunkter och delta i arbetet med särskilda initiativ under loppet av det kommande året.

Bryssel den 5 juli 2017.

Georges DASSIS
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*
